

Nr 27.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1954/55 m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 5 mars 1954 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 121, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

dels medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1955 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i propositionen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) II: 18 av herrar *Staxäng* och *Carlsson* i Bakeröd, i vilken motion hemstälts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att den i propositionen 1953: 197 berörda utredningen även får i uppdrag att utreda frågan om ett överförande till fiskeristyrelsen av den prisreglerande verksamheten på fiskets område och därmed sammanhängande frågor;

2) I: 21 av herr *Spetz m. fl.*, likalydande med II: 32 av herr *Utbult m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t vid den i utsikt ställda utredningen rörande prisregleringsfrågorna på fiskets område jämväl ville låta utreda frågan om vilken myndighet, statens jordbruksnämnd eller fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, som är den lämpligaste att handha prisregleringsfrågorna på fisk; samt

3) I: 270 av herr *Persson, Karl*, och herr *Elofsson, Gustaf*, samt II: 475, likalydande, av herr *Carlsson* i Bakeröd *m. fl.*, i vilka motioner hemstälts, att riksdagen måtte dels bevilja ett anslag av 100 000 kronor till fraktbidrag för fisk, dels lämna Kungl. Maj:t fullmakt att utforma de nödiga bestämmelserna för utbetalning av bidraget.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Över motionerna har yttranden inhämtats från fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, statens jordbruksnämnd och Sveriges fiskares riksförbund.

De propositionen bifogade författningsförslagen är av följande lydelse:

Förslag
till
Förordning
angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320)
om viss reglering av handeln med fisk, m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,¹ vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

¹ Senaste lydelse se 1953:373.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) an-
gående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) an-
gående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och
skaldjur m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Inledning.

I förordningen den 30 maj 1952 (nr 320; ändrad genom förordningen 1953: 373) om viss reglering av handeln med fisk m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, är bestämmelser meddelade om handelsreglering — grundad på auktorisation av s. k. producentföreningar — och om prisregleringsavgift på fisk. Importen och exporten av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud samt förordningarna den 5 juni 1953 (nr 372 och 374) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur respektive utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Enligt sistnämnda förordningar, vilka likaså äger giltighet till och med den 30 juni 1954, fordras i princip tillstånd av statens jordbruksnämnd för import och export av fisk och fiskprodukter.

Genom beslut den 5 juni 1953 bemyndigade Kungl. Maj:t statens jordbruksnämnd att för tiden till och med den 30 juni 1954, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i propositionen nr 197 till 1953 års riksdag samt jordbruksutskottets utlåtande 1953: 35, anordna reglering av priserna på fisk samt av importen och exporten av fisk och skaldjur utav vissa slag ävensom förordna om upptagande av prisregleringsavgift å svenskfångad fisk och importfisk enligt 5 och 8 §§ nyssnämnda förordning 1952: 320. I samma beslut föreskrev Kungl. Maj:t att de lån å 500 000, 2 500 000 och 500 000 kronor, som Kungl. Maj:t genom särskilda beslut år 1946 beviljat de tre s. k. prisregleringsföreningarna, nämligen Ostkustfisk, centralförening u. p. a., Västkustfisk, förening u. p. a och Sydkustfisk, förening u. p. a., skulle få innehas räntefritt jämväl för tiden den 1 juli 1953—den 30 juni 1954, såvitt gällde lånens halva belopp, samt att lånen till återstående del under samma tid skulle löpa med 3,5 procent ränta. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att kostnaderna för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter, i den mån de icke kunde täckas av inflytande kontrollavgifter, skulle till ett belopp av högst 75 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Slutligen bemyndigade Kungl. Maj:t jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1953/54 för den befattningshavare, som har till uppgift att främja fiskexporten, disponera ett belopp av högst 100 000 kronor, varav 40 000 kronor från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från nyssnämnda clearingkassa.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 8 februari 1954, har *statens jordbruksnämnd* framlagt förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1954/55 m. m. Nämnden har anmält, att den i de frågor, som berörts i skrivelsen, dels haft överläggningar med nämndens råd i fiskregleringsfrågor, dels samrått med *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* och *statens priskontrollnämnd*. Fiskeristyrelsen har därvid förklarat sig i sak biträda jordbruksnämndens förslag. Priskontrollnämnden har i särskild skrivelse den 12 februari 1954 uttalat, att den — i avvaktan på re-

sultatet av vissa utredningar på fiskets område — ansett sig kunna lämna utan erinran, att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk upprätthålles jämväl under nästa budgetår i huvudsaklig överensstämmelse med de av jordbruksnämnden angivna riktlinjerna.

I detta sammanhang har föredragande statsrådet även anmält, att 1951 års fiskhandelsutredning inkommit med en i januari 1954 dagtecknad promemoria angående frågan om fortsatt giltighet av förordningen den 30 juni 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m. samt om auktorisationssystemet på ostkusten. Promemorian är för närvarande föremål för remissförfarande, vilket icke kommer att vara avslutat å sådan tid, att därå grundade förslag kan föreläggas innevarande års riksdag.

Reglering av priserna på fisk, m. m.

Nuvarande förhållanden.

Jordbruksnämnden lämnar i sin skrivelse inledningsvis en redogörelse för *innebörden av prisregleringen samt fångst- och prisutvecklingen m. m.* (prop. s. 4—7).

Frågan om fortsatt prisreglering m. m.

Jordbruksnämndens överläggningar med berörda parter. I sin skrivelse meddelar nämnden, att den vid överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer samt sammanslutningar av fiskhandlare och saltsillhandlare m. fl. berett dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan om en fortsatt prisreglering på fisk efter utgången av budgetåret 1953/1954. Överläggningar i ämnet har därjämte ägt rum med nämndens råd i fiskregleringsfrågor.

Beträffande vad som förekommit vid dessa överläggningar anför nämnden inledningsvis, att det från fiskarorganisationernas sida framhållits, att behov föreligger av en fortsatt prisreglering på fisk. Denna reglering innebär bland annat, att nämnden, om förutsättningar därför föreligger, äger rätt att dels utvidga prisregleringen att omfatta foder- och konservströmming samt på sydkusten ilandförd makrill, horngädda och skrubba, dels ock genomföra prisreglering på torsk för ostkusten norr om Blekinge enligt det för väst- och sydkusten gällande systemet. Från västkustfiskerhåll har härvid uttalats önskemål om att möjligheter skall finnas att prisreglera även andra än de för närvarande prisreglerade fiskslagen. Vidare har prisregleringsföreningarna anhållit, att de även under nästa budgetår skall få åtnjuta räntefrihet för halva beloppet av de till dem utlämnade statslånen. I anslutning härtill har föreningen Västskustfisk upprepat en föregående år gjord hemställan om ytterligare rörelsemedel till sin verksamhet. I motsats till föregående år, då en höjning av statslånet begärdes, har föreningen

nu hemställt, att den föreningen tillerkända riksbankskrediten måtte höjas med 3 miljoner kronor till ett belopp av 5,5 miljoner kronor. Såsom motive-ring härför har anförts, bland annat, att den omläggning av prisregleringen på islandssill, som under nästa budgetår sannolikt kommer att genomföras medför ett ökat behov av likvida medel. I samband härmed har föreningen framhållit, att föreningen icke kunnat utnyttja den kredit, som beretts för-eningen genom den föregående år beslutade höjningen av riksbankskrediten med 0,5 miljoner kronor, då genom riksgäldskontoret icke ställts någon ga-ranti för den ökade krediten. Föreningen har vidare hemställt, att krediten av praktiska skäl måtte överflyttas från riksbanken till Aktiebolaget Sveriges kreditbank. Vad angår regleringen av handeln med fisk samt av importen och exporten av fisk har föreningarna Väst kustfisk och Sydkustfisk förord-dat en förlängning på minst två år av gällande förordningar i ämnet. För-eningen Ostkustfisk har anhållit, att förordningen om viss reglering av han-deln med fisk måtte erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955 i avvaktan på de förslag, som 1951 års fiskhandelsutredning kan komma att framlägga.

Nämnden meddelar även, att färskfiskhandels representanter i stort sett, liksom tidigare, vitsordat lämpligheten av det nuvarande prisregleringssys-temet. Från saltsillhandlarnas sida har — bortsett från vissa förslag rörande tillämpningen av importregleringen på saltsill — icke anförts några sär-skilda synpunkter i fråga om gällande regleringar.

Jordbruksnämndens förslag. För egen del anför nämnden i sin skrivelse, att den funnit övervägande skäl tala för att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1954/55. Sålunda har, även om produktions- och avsättningsförhållandena under det gångna året varit relativt gynnsamma, behov dock förelegat att med bidrag av regleringsmedel stödja priserna på överskottsfisken, då inkomst-nivån för i vart fall viss del av yrkesutövarna eljest skulle ha blivit alltför låg. Nämnden framhåller, att upprätthållandet av garantipriser på över-skottsfisken också medverkar till en utjämning av de förluster, som i över-skottssituationer kan drabba enskilda fiskare. En avveckling av minimipris-systemet skulle vidare med all sannolikhet få till följd en ur fiskarnas syn-punkt ej skäligen sänkning av genomsnittspriserna på fisk.

Erfarenheterna under år 1953 har enligt nämnden visat, att det inom lan-det finns en betydande marknad för fiskfiléer, varvid särskilt en påtaglig ökning kunnat konstateras i efterfrågan på frysta fiskfiléer. Ett uttryck här-för är att den under det gångna året stegrade importen av sådana filéer.

Med hänsyn till prisregleringsverksamhetens omfattning tillstyrker jord-bruksnämnden, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår får disponera hela det dem tillerkända statliga lånekapitalet, däribland den föreningen Väst kustfisk och föreningen Sydkustfisk beviljade riksbanks-krediten. Nämnden anser, att plan för de egentliga lånens amortering bör fastställas först längre fram, sedan föreningarna själva hunnit samla erfor-derligt kapital för rörelsens bedrivande.

Vad angår föreningen Västskustfisks hemställan om ytterligare rörelsemedel tillstyrker nämnden, i likhet med föregående år, att föreningens riksbankskredit ökas med 3 miljoner kronor till ett belopp av 5,5 miljoner kronor samt att genom riksgäldskontoret garanti ställes för den utökade krediten. Nämnden framhåller därvid, att föreningen på grund av utestående exportfordringar nödgats upplåna betydande belopp. Härtill kommer, att under de senaste åren en successiv ökning skett av föreningens omsättning. Nämnden understryker särskilt behovet för föreningen av ytterligare rörelsekapital, därest prisreglering även under nästa budgetår genomföres på islandssill. Även föreningens anhållan om ett överflyttande av krediten på Aktiebolaget Sveriges kreditbank anser sig nämnden böra tillstyrka.

I fråga om den av regleringsföreningarna begärda räntefriheten för statslånen erinrar nämnden om att föredragande statsrådet i propositionen 1953: 197 ansett sig böra förordna, att föreningarna, i avvaktan på resultatet av en utredning rörande riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område, för innevarande budgetår skulle bibehållas vid förmånen att vara befriade från att betala ränta på lånens halva belopp. Med hänsyn härtill anser nämnden skäl föreligga för att föreningarna skall komma i åtnjutande av samma förmån även under nästa budgetår.

Vad beträffar det från västkustfiskarehåll framförda önskemålet om en utvidgning av prisregleringen till att omfatta ytterligare fiskslag, framhåller nämnden, att enligt gällande direktiv prisreglering må anordnas på de viktigaste fiskslagen. Då sålunda redan enligt nuvarande direktiv möjlighet finns att prisreglera de fiskslag, som är av betydelse, synes enligt nämnden någon ändring icke böra vidtagas i direktiven.

I fråga om prisregleringen på strömming erinrar nämnden om att denna reglering — efter överenskommelse med ostkustfiskets organisationer — är så utformad, att nämnden för övervägande delen av den strömming, som ej kan avsättas på färskmarknaden inom landet (saltströmming, färsk strömming, som säljes på export, och — under vissa förutsättningar — strömming, som användes för djurföda; under 1953 även strömming, som försålt till fodermedel) utbetalar vissa statliga medel, s. k. prisutjämningsbidrag. Under vart och ett av åren 1952 och 1953 har sålunda till föreningen Ostkustfisk utbetalats ett engångsbelopp av 800 000 kronor att av föreningen användas för nämnda prisreglering. Utanför denna faller den övervägande delen av produktionen, nämligen den strömming, som avsättes på färskmarknaden inom landet, motsvarande cirka 75 procent av produktionen. Härvidlag gäller, att föreningen Ostkustfisk medgivit rätt att tills vidare från och med den 1 juli 1950, utan jordbruksnämndens hörande, fastställa partinoteringarna på färsk och frusen strömming. Vidare äger de auktoriserade producentföreningarna rätt att, envar inom sitt område, bestämma en högre partinotering än den av föreningen fastställda. Myndigheternas inverkan på förstahandspriset på strömming är sålunda begränsad till att genom bidrag av prisutjämningsmedel möjliggöra att ett skäligt pris betalas för den mindre del av produktionen, som blir föremål för prisreglering.

Nämnden framhåller, att den genom relativt generösa utbetalningar av prisutjämningsmedel för överskottsströmning sökt bidraga till ett förbättrat inkomstläge för strömmingsfiskarna. Sålunda har för prisregleringen på strömning — bortsett från de fonder på tillhoppa 543 168 kronor, som vid prisregleringssystemets införande ställdes till ostkustens förfogande — ur prisregleringskassan för fisk redan utdelats inemot 1 400 000 kronor utöver influtna strömmingsavgifter för prisutjämning av överskottsströmning.

I detta sammanhang upplyser nämnden, att en av nämnden verkställd undersökning visar, att det ekonomiska utbytet vid försäljningen av strömmingsöverskottet varit mycket otillfredsställande. På grund härav avser nämnden att snarast företaga en närmare utredning angående anledningen härtill ävensom beträffande de möjligheter, som kan föreligga att mera ekonomiskt än hitintills skett nyttiggöra strömmingsöverskotten och därmed tillförsäkra de enskilda fiskarna ett bättre utbyte av fisket. Enligt nämnden bör även övervägas, om icke inom prisregleringens ram en sådan ändring bör ske av grunderna för utbetalande av prisutjämningsbidrag, som kan anses påkallad av de framkomna förhållandena.

Beträffande medelsbehovet för att upprätthålla prisregleringen under tiden till den 1 juli 1955 förutsätter nämnden, att detta i stort sett skall kunna täckas av de prisregleringsavgifter, som under samma tid beräknas inflyta. Enligt nämndens mening erfordras sålunda alltjämt bemyndigande att upptaga regleringsavgifter efter i huvudsak samma grunder som för närvarande. Den behållning å inemot 6 miljoner kronor, som vid årsskiftet förelåg på prisregleringsverksamheten, torde enligt nämnden få anses utgöra en nödvändig säkerhet för att bestrida de utgifter av kanske ännu större storleksordning, som kan bli erforderliga i händelse av tillstötande svårigheter i fråga om avsättningen av fisk, eller för att täcka förluster på kreditförsäljningar. Behållningen torde under särskilda förhållanden även kunna användas för att lämna regleringsföreningarna lån för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export.

Förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m., vars giltighetstid såsom tidigare nämnts utgår den 30 juni 1954, föreslås av nämnden skola erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1955 för den händelse 1951 års fiskhandelsutrednings delbetänkande rörande auktorisationsfrågan icke hinner bli föremål för slutlig behandling före utgången av innevarande budgetår.

I fråga om fladensillfisket uttalar nämnden, att enligt dess uppfattning vissa på kortare sikt verkande statliga åtgärder alltjämt torde vara erforderliga i syfte att trygga avsättningen av sådan sill. Sålunda bör enligt nämnden, såvida ett ändrat läge icke uppkommer, förbud mot försäljning av islandssill upprätthållas i ungefär samma utsträckning som för närvarande. För annan beredd sill än islandssill synes vidare importlicens böra vägras under tiden för nämnda försäljningsförbud. Nämnden framhåller i detta sammanhang, att inköpen av fladensill för saltning inom landet under det gångna året, jämfört med år 1952, nedgått med omkring 20 procent. För

att på längre sikt söka bibringa fladensillen en i förhållande till andra sillsorter ökad konkurrenskraft anser nämnden det vara av betydelse att så långt möjligt vidtaga åtgärder i kvalitetsfrämjande och kostnadsbesparande syfte. Nämnden upplyser, att den i sådant syfte haft överläggningar med fiskets organisationer på västkusten.

Stödet för avsättningen av fladensill bör emellertid enligt nämnden icke få medföra hinder för en ytterligare utveckling av svenskt islandsfiske. Detta fiske har under år 1953 starkt ökat. Nämnden upplyser, att fångstvärdet under åren 1952 och 1953 utgjort omkring 4 respektive 5 miljoner kronor. Vidare meddelar nämnden, att inom densamma för närvarande pågår en utredning avseende islandsfiskets lönsamhet under år 1953.

Utrikeshandeln med fisk.

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen utgår giltighetstiden för förordningarna angående reglering av införseln och utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur den 30 juni 1954. Jordbruksnämnden föreslår, att dessa båda förordningar skall förlängas att gälla ytterligare ett år. Nämnden anser att så bör ske i avvaktan på resultatet av utredningen rörande riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område.

Vad angår den fortsatta tillämpningen av *importregleringen* på fisk förutsätter nämnden, att regleringen anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som för närvarande tillämpas. Nämnden finner det dock önskvärt, att Kungl. Maj:t meddelar närmare direktiv rörande ifrågavarande tillämpning.

Nämnden erinrar i detta sammanhang om att i propositionen 1953: 197 förutsatts, att intill dess översyn ägt rum av riktlinjerna för prisregleringen, möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Nämnden utgår ifrån att detta uttalande icke lägger hinder i vägen för att, innan nämnda utredning slutförts, beslut skall kunna meddelas om uttagande av importavgifter, därest behov därav ådagalägges genom undersökning i annan ordning och Kungl. Maj:t efter förslag av nämnden finner anledning att förordna om uttagande av sådana avgifter. Nämnden anmäler i detta sammanhang, att den ämnar företaga särskilda undersökningar i syfte att utröna möjligheterna att för vissa fiskslag eller fiskvaror tillämpa en importreglering, baserad på införselavgifter i stället för kvantitativa begränsningar. Undersökningarna torde enligt nämnden i första hand böra avse en avgiftsbeläggning av fiskfiléer och vidare även uttagande av införselavgifter på islandssill.

I anslutning till jordbruksnämndens uttalande rörande en på införselavgifter i stället för kvantitativa begränsningar grundad importreglering understryker *priskontrollnämnden* i sin förenämnda skrivelse den 12 februari 1954, att starka principiella skäl talar mot införandet av införselavgifter i allmänhet. Priskontrollnämnden framhåller, att under vissa förhållanden

införandet av dylika avgifter dock kan vara att föredraga framför nuvarande kvantitativa och geografiska begränsningar av importen. Enligt priskontrollnämndens mening är det framför allt på grund av svårigheten att förse landsbygdens hushåll med färsk fisk angeläget att underlätta landets försörjning med exempelvis frusna fiskfiléer. Därest man för att lösa detta problem beslutar sig för att reglera fiskimporten på detta område genom införelsavgifter, bör enligt priskontrollnämnden avgifterna icke sättas så högt eller i övrigt tillämpas på sådant sätt, att importen i mera avsevärd grad försvåras. En lämplig avvägning av införelsavgifternas storlek synes vara, att dessa icke sättas högre än att importpriset med tillägg av regleringsavgiften och införelsavgiften i huvudsak överensstämmer med priset på motsvarande färdigprodukt av svenskfångad sill och fisk, då detta pris är baserat på respektive minimipriser. Priskontrollnämnden förutsätter därvid, att kvantitativa begränsningar och införelsavgifter icke vid något tillfälle kommer till användning samtidigt.

För *export* av fisk och fiskprodukter fordras, såsom redan nämnts, i princip licens av jordbruksnämnden. Dessa produkter är emellertid alltsedan den 1 december 1950 upptagna bland de varuslag, som är föremål för s. k. villkorlig exportfrilistning. Detta innebär, att de under vissa förutsättningar tills vidare får exporteras utan särskild licens till länder och valutaområden inom det s. k. OEEC-blocket och dessutom till samtliga länder i Nord-, Mellan- och Sydamerika med undantag av Argentina. Bland de förutsättningar, som nämnden uppställt för frilistningen, märkes dels att denna får utnyttjas endast av affärsföretag, som är infört i svenskt firma-, förenings- eller aktiebolagsregister, dels att fisk, som exporteras, skall vara inköpt enligt gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk och om prisreglering beträffande fisk, dels ock att företag, som önskar utnyttja frilistningen, låter hos nämnden registrera en förbindelse om iakttagande av de för licensfriheten uppställda villkoren.

Nämnden anför i sin skrivelse, att nämnden i sådana frågor, som är av intresse för hela den svenska fiskerinäringen eller eljest av mera allmän betydelse, inhämtar utlåtande från det s. k. *fiskeexportrådet*.

Vad beträffar *exporten till främmande länder med centraliserad import* har denna koncentrerats till vissa organ, som under särskilda förutsättningar tillerkänts ensamrätt till exportlicenserna på ifrågavarande länder.

I detta sammanhang framhåller nämnden, att behovet av ett organ motsvarande fiskeexportrådet och av en centralisering utav fiskeexporten till särskilda organ, såvitt gäller länder med centraliserad import, har styrkts vid upprepade tillfällen även under det gångna året. Enligt nämndens mening är det, om exportmöjligheterna skall kunna tillvaratagas rationellt, oundgängligen erforderligt att exporten även i fortsättningen skall kunna regleras i den omfattning som nu sker.

Nämnden erinrar härefter om att Kungl. Maj:t den 23 oktober 1952 meddelat föreskrifter om tillsättande av en *fiskeexportrepresentant* med uppgift att verka för fiskeexport. Denne avlönas med anlåtande av clearingkassan för

fisk och reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Nämnden framhåller vidare, att den i tidigare sammanhang — senast i sin skrivelse den 25 augusti 1953 rörande anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 — anhållit, att ett särskilt anslag skulle uppföras till bestridande av kostnaderna för fiskexportrepresentanten. Som skäl härför åberopade nämnden, att verksamheten i fråga kunde beräknas bli av bestående art samt att de medel, som inestod på sagda clearingkassa och reservationsanslag, kunde behöva disponeras för andra ändamål. Då numera tillgångarna i clearingkassan och under anslaget ytterligare minskat, anser nämnden att större skäl än tidigare talar för att ett särskilt anslag anvisas för ändamålet. Under hänvisning härtill hemställer nämnden nu att ett särskilt anslag av 90 000 kronor skall för ifrågavarande ändamål uppföras å riksstaten för nästa budgetår. Skulle kostnaderna anses icke böra täckas genom ett särskilt anslag, hemställer nämnden, att de skall utgå i första hand från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., eventuellt till någon del även ur clearingkassan för fisk.

Nämnden framlägger härefter förslag i fråga om bestridande av kostnaderna för *kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter*. Inledningsvis erinrar nämnden om att Kungl. Maj:t den 5 juni 1953 föreskrivit, att ifrågavarande kostnader under innevarande budgetår, i den mån de icke kan täckas genom inflytande kontrollavgifter, skall till ett belopp av högst 75 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter.

Nämnden hemställer, under åberopande av bland annat fiskexportrådets tillstyrkande yttrande i frågan, om bemyndigande att under nästa budgetår för kontrollens genomförande använda ett belopp av 50 000 kronor ur clearingkassan för fisk. I detta sammanhang upplyser nämnden att, därest för innevarande budgetår anvisade medel ur clearingkassan i sin helhet anlitas, behållningen i kassan per den 1 juli 1954 kommer att uppgå till cirka 130 000 kronor.

Föredragande statsrådet.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

»Medan fiskerinäringen under åren 1949 och 1950 hade att kämpa med avsevärda svårigheter i form av sjunkande priser och minskad efterfrågan, redovisades för de två därpå följande åren stigande fångstvärden. För år 1953 beräknas fångstvärdet ha ytterligare ökat. Samtidigt har avsättningsförhållandena varit jämförelsevis tillfredsställande och endast obetydliga förändringar har skett i fråga om priserna på fiskets förnödenheter.

Även om utvecklingen under år 1953 sålunda får anses ha varit relativt gynnsam, synes dock såsom statens jordbruksnämnd framhållit övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk bibehålles under nästa budgetår. Den av mig i propositionen nr 197 till 1953 års riksdag omförmälda utredningen för omprövning av riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område har

numera tillsatts. I avbidan på resultatet av utredningens arbete torde prisregleringen under nästa budgetår böra handhas i huvudsak på samma sätt som hittills, d. v. s. i enlighet med de uttalanden i ämnet, som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen 1951: 81.

Prisregleringen är för närvarande grundad på förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Giltighetstiden för denna utgår den 30 juni 1954. I avbidan på behandlingen av 1951 års fiskhandelsutrednings förslag, bör förordningen erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Av den redogörelse, jordbruksnämnden lämnat rörande *k o s t n a d e r n a* för upprätthållandet av prisregleringen, framgår att utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för år 1953 rätt avsevärt understigit summan av de under året influtna regleringsavgifterna. Behållningen av prisregleringsmedel uppgick sålunda den 1 januari 1954 till nära 6 miljoner kronor mot cirka 4 miljoner kronor vid ingången av år 1953. I likhet med jordbruksnämnden förutsätter jag, att medelsbehovet för att upprätthålla prisregleringen under nästa budgetår skall i huvudsak kunna täckas av inflytande prisregleringsavgifter. Den föreliggande behållningen å verksamheten torde såsom jordbruksnämnden anfört kunna behöva användas vid uppkommande avsättningssvårigheter eller för att täcka förluster på kreditförsäljningar. Under särskilda förhållanden torde hinder icke böra möta att använda densamma för lån till regleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de närmare villkoren för dylik utlåning.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten förordrar jordbruksnämnden, att prisregleringsföreningarna skall få disponera sina statslån och de riksbankskrediter, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1954/55. Jordbruksnämnden tillstyrker vidare i anledning av därom framställt förslag, att den riksbankskredit, som tillerkänts föreningen Västkustfisk, skall ökas med 3 miljoner kronor till 5,5 miljoner kronor. Som skäl härför åberopas — förutom vad som anfördes föregående år till stöd för en liknande framställning — att föreningen kommer att behöva ytterligare rörelsekapital, därest prisreglering även under nästa budgetår genomföres på islandssill. Vidare biträder jordbruksnämnden en anhållan av föreningen om att få överflytta krediten till Aktiebolaget Sveriges kreditbank. För egen del anser jag mig böra tillstyrka, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår skall disponera över sina statslån samt åtnjuta viss kredit. Dock är jag icke beredd att tillstyrka någon ny höjning av föreningen Västkustfisks kredit. Mot sistnämnda förenings anhållan om överflyttande av krediten till Aktiebolaget Sveriges kreditbank har jag däremot intet att erinra.

Prisregleringsföreningarna har under de senaste budgetåren tills vidare varit befriade från skyldigheten att betala ränta å halva beloppet av beviljade statslån, medan för återstoden utgått ränta efter 3,5 procent. I

avbidan på närmare utredning i ämnet synes jämväl för budgetåret 1954/55 samma bestämmelser böra gälla.

Den centralisering av exporten till särskilda organ, som för närvarande tillämpas i förhållande till länder med centraliserad import, synes fungera tillfredsställande. Såsom jordbruksnämnden framhållit torde en dylik anordning erfordras även under nästa budgetår. Jag förordar därför, att exporten jämväl under budgetåret 1954/55 skall regleras enligt i huvudsak de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår.

För budgetåret 1953/54 har medgivits, att till kostnaden för en befattning som fiskexportrepresentant får tagas i anspråk högst 100 000 kronor, därav 40 000 kronor ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt återstoden ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter.

I likhet med jordbruksnämnden anser jag, att behov av ifrågavarande befattning kommer att föreligga även i fortsättningen. Däremot kan jag icke biträda jordbruksnämndens förslag, att till bestridande av kostnaderna för densamma skall anvisas ett särskilt anslag å riksstaten. Kostnaderna torde sålunda i likhet med vad nu är fallet bestridas dels ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., dels ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Med hänsyn till att från skilda håll framkommit önskemål om att befattningshavaren skall stationeras utomlands, torde i enlighet med jordbruksnämndens förslag för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av 90 000 kronor. Då medelstillgången är ringa i fiskclearingkassan bör enligt min mening endast 30 000 kronor av beloppet bestridas ur denna samt återstoden ur nyssnämnda reservationsanslag.

Frågan om stationeringsorten torde jag senare få anmäla för Kungl. Maj:t.

Kostnaderna under innevarande budgetår för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter bestrides jämlikt beslut av 1953 års riksdag liksom tidigare av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 75 000 kronor ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. I enlighet med jordbruksnämndens förslag torde tillskottsmedlen för budgetåret 1954/55 kunna nedsättas till högst 50 000 kronor att utgå ur clearingkassan.

Vad jordbruksnämnden anfört rörande åtgärder till skydd för fladen och islandssillfisket föranleder icke någon erinran från min sida.

Regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter sker för närvarande med stöd av, bland annat, förordningarna den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 372) samt angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 374). Båda förordningarna gäller endast till och med den 30 juni 1954. I avbidan på resultatet av förut nämnda omprövning av riktlinjerna för prisregleringen torde såsom jordbruksnämnden föreslagit förordningarna böra fortsätta att gälla för tiden till och med den 30 juni 1955. Även för

nästa budgetår torde importregleringen böra anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som jordbruksnämnden tillämpat under innevarande budgetår.

I detta sammanhang har jordbruksnämnden erinrat om att i propositionen 1953:197 uttalats, bland annat, att — intill dess resultatet av nyssnämnda översyn föreligger — möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke bör utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Någon ändring härutinnan är jag icke beredd att förorda utan samma föreskrift torde böra gälla även för nästa regleringsår.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till dels *förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.*, dels *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur*, dels ock *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.* Förslagen torde böra föreläggas riksdagen till antagande.»

Yttrandena över de i ämnet väckta motionerna.

I sitt den 26 februari 1954 dagtecknade yttrande över motionerna II:18 samt I:21 och II:32 har *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* tillstyrkt, att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att de blivande direktiven för utredningen av prisregleringarna på fiskets område utformas under beaktande av de synpunkter, som framlagts i motionerna. Såsom stöd härför har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Då det gäller att ta ställning till frågan vilken myndighet — fiskeristyrelsen eller statens jordbruksnämnd — som bör omhänderha prisregleringarna m. m. på fiskets område måste först och främst undersökas, huruvida och i vad mån några ändrade förhållanden inträtt sedan riksdagen senast hade tillfälle att överväga den föreliggande frågan. Av jordbruksutskottets utlåtande 1950:31 (s. 46) framgår att utskottet efter övervägande då stannade för att förorda den av Kungl. Maj:t föreslagna anordningen, d. v. s. att statens jordbruksnämnd skulle omhänderha dessa prisregleringar. Avgörande för utskottets ståndpunktstagande var därvid i första hand den enligt utskottets mening stora betydelsen av ett effektivt samordnade utav behandlingen av utrikeshandelsärenden beträffande jordbruk och fiske.

I motionerna II:18 och II:32 framhålles nu att ändringar skett så till vida att fisket blivit alltmera beroende av utrikeshandeln, något som också vitsordas av föredragande statsrådet i det vid propositionen 1953:197 (s. 34—35) fogade utdraget av statsrådsprotokollet. Med hänsyn härtill anser styrelsen i likhet med motionärerna att frågan om sättet för fiskprisregleringarnas handhavande är mogen för en omprövning av statsmakterna, en utredning som i enlighet med motionärernas förslag lämpligen hör ske vid den i utsikt ställda sakkunnigutredningen beträffande fiskets prisregleringar i stort. Det förhåller sig ju nämligen så, att en överflyttning av här avsedda göromål från jordbruksnämnden till fiskeristyrelsen medför djupt ingripande organisatoriska konsekvenser. Bl. a. blir det under den angivna förutsättningen nödvändigt att på styrelsenivån bereda representation och in-

flytande icke bara som nu är fallet för fiskets utövare och fiskhandeln utan också för konsumentintresset, i viss överensstämmelse med de riktlinjer som gäller för jordbruksnämndens uppbyggnad. Vidare måste från jordbruksnämnden till styrelsen överföras de serviceorgan som erfordras för prisregleringsverksamheten på fiskets område. Det ligger i öppen dag att dessa komplicerade frågor icke kan lösas på annat sätt än genom en sakkun-
nigutredning.

Statens jordbruksnämnd har i yttrande, dagtecknat den 16 februari 1954, över motionerna II: 18 samt I: 21 och II: 32 anfört, att nämnden starkt ifrågasätter, om vid en ytterligare utredning kan framkomma några väsentliga, hittills icke beaktade omständigheter till stöd för ett överförande till fiskeristyrelsen av regleringsfrågorna på fiskets område. Såsom motivering för sitt ståndpunktstagande har nämnden i huvudsak framhållit följande.

De skäl, som talar för att även regleringsåtgärderna beträffande fisk — prisreglering, import, och exportreglering samt därmed sammanhängande åtgärder — borde överföras till fiskeristyrelsen, och skälen för regleringsåtgärdernas förläggning till regleringsorganet på jordbrukets område (statens jordbruksnämnd) har utförligt redovisats i de utredningar, yttranden, propositioner och utskottsutlåtanden, som legat till grund för besluten om nu gällande anordning. Så har skett bl. a. i det av 1946 års utredning angående central fiskeristyreelse avgivna betänkandet med förslag angående fiskets administration m. m. (SOU 1947: 8, s. 42—47), i propositionen 1948: 49 angående inrättande av en fiskeristyreelse med statens fiskeriförsök m. m., i betänkande med förslag till organisation för statens jordbruksnämnd, av-
givet den 5 februari 1949 av särskilt tillkallade sakkunniga, i proposition 1950: 161 angående inrättande av statens jordbruksnämnd och i jordbruks-
utskottets utlåtande i sistnämnda ärende (1950: 31). Såväl i utredningarna som i de därå grundade propositionerna och utskottsutlåtandena har förord lämnats för prisregleringsverksamhetens förläggning till jordbrukets pris-
regleringsorgan. I samband med behandlingen av frågan om inrättandet av en jordbruksnämnd har därvid även beaktats det i föreliggande motioner åberopade förhållandet, att fiskeristyrelsen enligt beslut av statsmakterna förlagts till Göteborg.

Under de gångna åren har vid tillämpningen och den fortsatta utbyggnaden av prisregleringarna för fisk ytterligare bestyrkts, att det prisreglerande organet måste ha tillgång dels till kvalificerad expertis beträffande prisregleringsfrågor i allmänhet och dels till ekonomiskt väl utbildad, i lönsamhetsfrågor skolad personal. I fiskets prisregleringsärenden har sålunda, utom den relativt fåtaliga personalen på nämndens fisksektion, måst engageras såväl nämndens ledning som personal från de avdelningar inom nämnden, som svarar för administrativa frågor samt för ekonomiska och statistiska utredningar i allmänhet. Till följd av exportens stigande betydelse för fisket och de särskilda svårigheter, som möter denna på det handelspolitiska området, har även fiskets exportfrågor krävt verksamma insatser från nämndens ledning och härjämte påkallat en regelbunden medverkan från de handelspolitiskt skolade, högre befattningshavarna på nämndens utrikeshandelsbyrå. Detsamma gäller — på grund av de ofta svåra handelspolitiska bedömandena — importregleringarna på fiskets område. Nyss nämnda befattningshavare har också vid handelsförhandlingar och i andra internationella sammanhang haft att tillvarata det svenska fiskets intressen. Tekniskt har import- och exportregleringen för fisk inordnats i den apparat, som inom nämnden uppbyggs för motsvarande uppgifter i fråga om andra livsmedel.

Vid en överflyttning av regleringsärendena till fiskeristyrelsen skulle den-

na uppenbarligen behöva utbyggas icke blott med en avdelning, motsvarande nämndens nuvarande fisksektion, utan även, med hänsyn till vad nyss anförts, med personal med ekonomisk utbildning och handelspolitisk skolning m. m. Det behov av en dylik utbyggnad, som föranledes av ett övertagande av regleringsverksamheten, torde för övrigt ha ytterligare accentuerats genom fiskeristyrelsens förläggning till Göteborg, där styrelsen icke på samma sätt som i Stockholm kan fortlöpande anlita expertisen hos andra statliga organ (jordbruksnämnden, handels- och industrikommissionen, statistiska centralbyrån m. fl.). Den erforderliga förstärkningen av fiskeristyrelsen skulle samtidigt endast i mycket ringa grad möjliggöra en besparing hos jordbruksnämnden, då den hos nämnden anställda personalen med administrativ, handelspolitisk, ekonomisk och dylik utbildning allttjämt i nära nog oförändrad omfattning skulle behöva bibehållas för fullgörande av sina huvudsakliga arbetsuppgifter på jordbruksregleringens område.

Vad i övrigt beträffar en överflyttning av prisregleringsärendena till Göteborg bör erinras om att en ej oväsentlig del av dessa avser ostkusten och sydkusten, ävensom att nära kontakter vid regleringsärendenas handläggning måste upprätthållas med Kungl. Maj:ts kansli och med andra, till Stockholm förlagda myndigheter. Enligt gällande direktiv skall sålunda minimiprissättningen på fisk handhas i samråd med statens priskontrollnämnd. De handelspolitiska bedömandena kräver ständigt samråd med bl. a. utrikesdepartementet, handelsdepartementet samt statens handels- och industrikommission.

Kontakterna i hithörande ärenden mellan jordbruksnämnden och fiskeristyrelsen har under de gångna åren upprätthållits bl. a. på sådant sätt, att fiskeristyrelsen genom att tillställas föredragningslistor beretts tillfälle att deltaga i nämndens plenisammanträden och speciella, av nämnden anordnade sammanträden i fiskefrågor. Särskilt vid sammanträden, som avhållits i Göteborg, och vid sammanträden i Stockholm med det till nämnden knutna exportrådet för fisk har också ansvariga representanter för styrelsen som regel deltagit.

I anledning av de föreliggande motionerna får nämnden slutligen särskilt erinra om ett uttalande i förut omförmälda betänkande med förslag angående fiskets administration m. m., däri understrukits, att prisregleringsfrågor genomgående lagts på »nämnder, bestående av ett visst antal ledamöter, vilka utsetts med tanke på att de intresse- och samhällsgrupper, som närmast beröres av regleringarna, skall bli representerade däri».

Slutligen har *Sveriges fiskares riksförbund* i yttrande den 13 mars 1954 tillstyrkt motionerna II: 18 samt I: 21 och II: 32. Förbundet har därvid anfört huvudsakligen följande.

Det svenska fisket har under senare år utvecklats kraftigt och måste ur folkförsörjningssynpunkt hållas på en hög nivå för att verksamt kunna bidra till landets livsmedelsförsörjning såväl under fredliga förhållanden som under ofredsår. Ur handelspolitisk synpunkt är det dessutom angeläget, att exporten av fisk och produktionen därav vidmakthålles och om möjligt ytterligare utökas. Med nuvarande stora utbyggnad kräver fiskerinäringen, att effektiva organ upprättas för tillvaratagande av näringens intressen. Vidare erfordras med hänsyn till fiskets egenart speciell sakkunskap för handläggning av dess problem.

I yttrandet till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet den 3 mars 1949 över av särskilda sakkunniga avlämnat betänkande med förslag till organisation för statens jordbruksnämnd hade förbundet bl. a. hemställt, att handhavandet av fiskets prisregleringsverksamhet och i samband därmed

stående frågor såsom export och import av fisk liksom fiskerinäringens avsättningsproblem över huvud taget skulle anförtros åt fiskeristyrelsen. Vidare hade förbundet i sitt i början av år 1950 överlämnade yttrande över av 1949 års jordbruksutredning avgivet betänkande med översyn av tidigare av särskilda sakkunniga avlämnat förslag till organisation för jordbruksnämnden likaledes förordat, att prisregleringsverksamheten och därmed sammanhängande frågor på fiskets område borde anförtros åt fiskeristyrelsen.

Efter överväganden föreslog jordbruksutskottet emellertid, att jordbruksnämnden skulle omhänderha den prisreglerande verksamheten, vilket riksdagen också senare godkände.

Under de senaste åren har rika erfarenheter erhållits av nu gällande ordning beträffande prisregleringen, och förbundet anser det vara motiverat med en omprövning av förutnämnda riksdagsbeslut. Förbundet finner sig emellertid icke f. n. vara berett att uttala sig om vilken myndighet — fiskeristyrelsen eller jordbruksnämnden — som bör omhänderha prisregleringarna m. m., utan är i stället av den uppfattningen att frågan bör övervägas i samband med den av Kungl. Maj:t i utsikt ställda utredningen rörande prisregleringsfrågorna m. m. på fiskets område.

Över motionerna I: 270 och II: 475 har *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* i ett den 26 februari 1954 dagtecknat yttrande anfört i huvudsak följande.

Det är uppenbart, att varje åtgärd syftande till att nedbringa transportkostnaderna för fisk är till fördel för fiskerinäringen. Särskilt önskvärt är givetvis, om kostnaderna för fisktransporter över längre avstånd kan nedbringas. Vid ett flertal olika tillfällen har också framställningar och förslag om åtgärder i sådant syfte avgivits, i allmänhet dock utan att lösa till resultat.

Vilka åtgärder i här ifrågavarande avseende, som f. n. är ur olika synpunkter lämpligast, torde icke kunna avgöras utan en mera ingående prövning. Styrelsen anser sig därför icke utan vidare kunna tillstyrka bifall till det i motionerna framförda förslaget. Då emellertid spörsmålet, som nämnts, är av största vikt, anser styrelsen att detsamma bör bli föremål för utredning. Det är emellertid att förvänta, att en sådan kommer att företagas i samband med den utredning rörande fiskets prisregleringsfrågor m. m., som bebådats i propositionen 1953: 197.

Statens jordbruksnämnd har i sitt den 24 februari 1954 dagtecknade yttrande över motionerna I: 270 och II: 475 anfört bland annat följande.

Förslag om fraktlindringar beträffande fisk har även tidigare väckts i olika sammanhang. I sitt betänkande angående fiskerinäringens efterkrigsproblem m. m. (SOU 1947: 2) har exempelvis 1945 års fiskeriutredning förordat, bland annat, en nedsättning av järnvägsfrakterna för svenskfångad fisk till och från Norrland. Föredragande departementschefen uttalade i propositionen 1948: 48, att de skäl, som av olika remissinstanser anförts mot ifrågavarande förslag, talade för att man då icke borde vidtaga någon åtgärd i denna riktning. I anslutning härtill framhöll departementschefen, att man med hänsyn till fraktkostnadernas förhållandevis ringa inflytande på konsumentpriset rent allmänt torde kunna göra gällande, att en nedsättning av frakterna, bortsett från förhållandena i Norrland, i allmänhet saknade betydelse för avsättningen.

Nämnden delar icke motionärernas uppfattning, att ett fraktbidrag av sådan storleksordning, som det i förevarande fall kan bli fråga om, verk-

samt skall kunna bidra till att öka avsättningsmöjligheterna för fisk och därmed även höja inkomstnivån för fiskarna. Än mer förvånar det nämnden, att motionärerna anser, att gällande prisregleringssystem på fisk haft motsatt verkan mot syftet med regleringen, som ju är att medverka till att inkomstnivån för fiskarna förbättras. Denna motionärernas åsikt synes i vart fall ej omfattas av representanterna för fiskets organisationer, vilka vid de överläggningar, som år från år alltsedan systemets införande år 1946 ägt rum angående prisregleringens fortsatta bestånd, alltid förordat ett bibehållande av denna. Hur det i motionen föreslagna systemet med fraktbidrag för fisk skall kunna genomföras utan en förhållandevis kostsam och besvärlig administrering undandraget sig nämndens bedömning.

I yttrande, dagtecknat den 13 mars 1954, över motionerna I: 270 och II: 475 har *Sveriges fiskares riksförbund* instämt i motionernas syftemål, men ansett att detsamma bör förverkligas bl. a. genom att norrlandskommitténs förslag om fraktnedsättning vid järnvägstransporter av fisk på Norrland genomföres. Förbundet har vidare uttryckt den förhoppningen, att förslag snarast framlägges från den nuvarande järnvägstaxekommittén och att dessa förslag kommer att innebära behövliga och önskvärda lättnader beträffande fisktransporter. Såsom närmare motivering härför har förbundet anfört bland annat följande.

I föreliggande motioner beröres ett för fiskarna mycket viktigt problem, nämligen fisktransporter med järnväg. Förbundet vill livligt instämma i motionernas syftemål, som angives vara att ge dels fiskarebefolkningen större inkomster och dels konsumenterna på från fisket avlägsna orter någon lättnad i livsmedelskostnaden och möjlighet till större omväxling i kosthållet.

Eftersom avsättningsmöjligheterna för fisk i hög grad är beroende av transportkostnaderna, är det helt naturligt att varje åtgärd, som kan medverka till en begränsning av dessa kostnader, blir till fördel för både fiskare och konsumenter. Det är också förbundets bestämda uppfattning att lättnader i detta avseende är behövliga för att möjliggöra en ur olika synpunkter önskvärd ökning av fiskkonsumtionen inom landet.

Förbundet anser emellertid, att vissa andra utvägar och förslag, såsom t. ex. det av den s. k. norrlandskommittén (SOU 1946: 84) framförda förslaget om fraktnedsättning för järnvägstransporter på Norrland, skulle ge större effekt om det förverkligades. Detta förslag har sedermera förordats av 1945 års fiskeritutredning (SOU 1947: 2), som dessutom uttalat att sådan fraktnedsättning, vad fisken beträffar, endast bör avse svenskfångad vara. Förbundet vill också erinra om den nu pågående utredningen av järnvägstaxorna och förväntar, dels att denna utredning snart skall kunna framlägga sina förslag, och dels att dessa förslag skall komma att innebära reduktion av frakttarifferna för fisktransporter.

I motionerna påstås det vara klart, att nuvarande regleringssystem på fisk icke haft åsyftad verkan, nämligen att förbättra inkomsterna för fiskarebefolkningen, utan torde, såsom det uttryckes, ha haft motsatt verkan. Förbundet anser, att ett sådant påstående är oriktigt och verklighetsfrämmande och att detsamma icke bör få stå oemotsagt. Samtidigt som förbundet är medvetet om att vissa brister i prisregleringssystemet ännu återstår för att detsamma skall kunna tillförsäkra fiskarekåren en med andra folkgrupper likvärdig inkomstnivå, hyser förbundet den bestämda uppfattningen att prisregleringen varit till stor nytta för hela svenska fiskarekåren.

Utskottet.

Vid behandlingen av propositionen nr 197 till 1953 års riksdag fann utskottet (utl. nr 35) i likhet med föredragande statsrådet, att förhållandena inom fiskerinäringen sedan år 1948, då de nuvarande riktlinjerna för prisregleringen på fisk uppdrogs, undergått så betydelsefulla förändringar, att en omprövning av dessa riktlinjer måste anses påkallad. Såsom framgår av den nu föreliggande propositionen har numera sakkunniga tillkallats för att utreda frågan. Enligt de direktiv, som lämnats de sakkunniga, skall översynen vara förutsättningslös. Det torde därför kunna förväntas, att även de i motionerna II: 18 samt I: 21 och II: 32 anförda synpunkterna kommer att upptagas till prövning. Vid sådant förhållande synes motionerna icke böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I avbidan på resultatet av utredningens arbete ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag, att grunderna för regleringen skall bibehållas i huvudsak oförändrade och att följaktligen Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd skall handha prisregleringen i överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som riksdagen tidigare godkänt.

Kungl. Maj:ts förslag rörande de statslån och riksbankskrediter, som står till prisregleringsföreningarnas förfogande, biträdades av utskottet. I enlighet härmed bör fullmäktige i riksgäldskontoret bemyndigas att, för att bereda föreningen Västkustfisk rörelsekapital, tillhandahålla sagda förening en rörlig kredit av ytterligare 500 000 kronor eller sålunda tillhoppa högst 3 000 000 kronor.

Beträffande exporten av fisk torde de grunder, som tillämpas innevarande budgetår, böra gälla även under budgetåret 1954/55. Vidare biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag i vad avser bestridandet av kostnaderna för den särskilde fiskexportrepresentanten liksom även kostnaden för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt anført i propositionen föranleder ingen erinran från utskottets sida.

I detta sammanhang får utskottet slutligen behandla motionerna I:270 och II: 475, vari hemställts om anvisande av ett anslag av 100 000 kronor till fraktbidrag för fisk. Med anledning härav vill utskottet erinra om att frågan om fraktkostnaderna för fisk tidigare varit föremål för uppmärksamhet. Sålunda framhöll dåvarande departementschefen i propositionen nr 48 till 1948 års riksdag, att det med hänsyn till fraktkostnadernas förhållandevis ringa inflytande på konsumentpriset allmänt sett kunde göras gällande, att en nedsättning av frakterna — bortsett från förhållandena i Norrland — i allmänhet saknade betydelse för avsättningen. Skäl ansågs ej heller föreligga att för det dåvarande vidtaga någon åtgärd för att lindra fraktkostnaderna för fisk till Norrland.

I de remissyttranden, som avgivits över de nu föreliggande motionerna,

har motionärernas förslag blivit föremål för vissa erinringar, och det har ifrågasatts huruvida icke andra vägar bör sökas för att nå det avsedda syftet. I vart fall har ansetts, att frågan bör närmare utredas, innan någon åtgärd kan övervägas. Såsom framgår av det yttrande, som avgivits av Sveriges fiskares riksförbund, är järnvägstaxorna för närvarande föremål för utredning. Utskottet utgår från att därvid även spörsmålet om reducering av frakttarifferna för fisktransporter kommer att upptagas till behandling. Med hänsyn härtill finner sig utskottet icke böra biträda yrkandet i sistnämnda motioner.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

A. antaga förut omförmälda förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

B. medge, att för tiden till och med den 30 juni 1955 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i det föregående;

C. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att, för att bereda Västkustfisk, förening u. p. a., rörelsekapital, tillhandahålla sagda förening en rörlig kredit av ytterligare 500 000 kronor eller sålunda tillhoppa högst 3 000 000 kronor;

II. att motionerna II: 18 samt I: 21 och II: 32 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

III. att motionerna I: 270 och II: 475 må av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 23 april 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Tjällgren, Lage Svedberg, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Eskilsson, Nord, Franzén, Mossberger, Johan Persson* och William Ohlsson*; samt

från a n d r a kammaren: herrar Jacobson i Vilhelmina*, Andersson i Hyssna, Hæggbom, Antby*, Utbult, Lindström, Svensson i Vä*, Arweson samt fru Lewén-Eliasson.

* Ej närvarande vid justeringen.